

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 450/2021-51

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s. r. o., Lermontovova 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Eduard Andrašovič, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 216/2011 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 216/2011 **boli porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Nitra **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 216/2011 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie **900 eur** každému z nich, ktoré **je** Okresný súd Nitra **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Nitra **je povinný** nahradiť sťažovateľovom trovy konania **1 095,77 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa v poradí druhou ústavnou sťažnosťou doručenu Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. apríla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18C 216/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou doručenu okresnému súdu 1. decembra 2011 domáhajú od žalovaných zaplata sumy 103 933,02 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia a náhrady škody za užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov. Sťažovatelia opísali podrobne chronologický priebeh napadnutého konania, ktoré je podľa ich názoru poznačené zbytočnými prietahmi na strane konajúceho súdu. Okresný súd postupoval podľa sťažovateľov neefektívne, keď z dôvodu nepribratia znalca do konania nebolo vo veci nariadené pojednávania po dobu viac ako 2 rokov. Okresný súd vo veci rozhodol po viac ako 8 rokoch od podania žaloby rozsudkom č. k. 18C 216/2011-1616 z 21. februára 2019, ktorý sťažovatelia a žalovaný v 1. rade napadli odvolaním. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 9Co/242/2019-1878 z 12. novembra 2020 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z dôvodu neprimeranej dĺžky napadnutého konania podali sťažovatelia 28. decembra 2020 sťažnosť predsedovi okresného súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 11. januára 2021 uviedol, že z objektívnej stránky nemožno skonštatovať prietahy v konaní na strane súdu. Sťažovatelia následne požiadali predsedu krajského súdu o prešetrovanie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu. Podpredsedníčka krajského súdu v písomnej odpovedi z 19. februára 2021 uviedla, že v napadnutom konaní boli spôsobené prietahy a sťažnosť považuje za dôvodnú. Okresný súd po prešetrovaní sťažnosti na prietahy nariadil na prejednanie veci pojednávania na 27. apríl 2021. Sťažovatelia nevnímajú právnu ani skutkovú zložitost' veci, ktorá by mohla ospravedlniť dĺžku napadnutého konania bez meritórneho rozhodnutia po dobu viac ako 9 a pol roka trvania súdneho sporu, čím sa právna neistota sťažovateľov prehľbuje.

3. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, že boli porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a priznal im primerané finančné zadost'učinenie v sume 9 500 eur a náhradu trov konania.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 450/2021 z 23. novembra 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľov v celom rozsahu na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov, doložených príloh a obsahu súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

II

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia uvádzajú, že okresný súd počas celého trvania napadnutého konania postupoval neefektívnym spôsobom, a tak priamo spôsobil zbytočné prietahy. Účelom konania o náhrade škody je čo najrýchlejšie a najefektívnejšie rozhodnutie vo veci, aby poškodený subjekt mohol pristúpiť k oprave poškodených častí a nedochádzalo k prehlbovaniu poškodenia zapríčineného jeho oneskoreným prevedením. Sťažovatelia ako poškodení nevedia počas desiatich rokov dosiahnuť priznanie náhrady škody a vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa ich názoru mal okresný súd po oboznámení sa s podaným návrhom a vykonaní nevyhnutných počiatkových úkonov procesnoprávnej povahy ihneď pribrať do konania znalca na účel znaleckého dokazovania, a to z dôvodu písomného uznania zadokumentovaných škôd zo strany žalovaného v 1. rade. Neoprávnené užívanie bolo žalobcami preukázané právoplatnými rozsudkami prvostupňového a odvolacieho súdu, ktoré sa zaoberali určovacou žalobou. Ani po viac ako šiestich rokoch súdneho konania nebol k dispozícii použiteľný znalecký posudok a okresný súd v priebehu zabezpečovania znaleckého posudku vec neprejednal na pojednávaní po dobu dlhšiu ako dva roky. Okresným súdom vydané meritórne rozhodnutie po ôsmich rokoch vedenia sporu trpelo mnohými vadami, pre ktoré bol odvolací súd nútený rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti č. k. 1940/18 z 27. apríla 2021, ktoré si ústavný súd vyžiadal ešte pred jej predbežným prerokovaním, uviedol dosť podrobný opis priebehu napadnutého konania od podania žaloby až do roku 2018 (k tomu pozri bod 11 odôvodnenia tohto nálezu) zhodne s tvrdením sťažovateľov v nimi predloženej ústavnej sťažnosti. V priebehu napadnutého konania sa konajúci súd musel vysporiadať s otázkami, ktoré vykazujú zvýšenú procesnú i právnu náročnosť (pasívna legitímácia, premlčanie, dobré mravy vo vzťahu k námietke premlčania, nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia prevenčnej povinnosti, náhrada škody). Vec si vyžadovala vykonať aj náročné znalecké dokazovanie. Napadnuté konanie trvá od podania žaloby dlhšie, ako by pri všeobecnom pohľade na súdne konanie malo trvať, je však bežné, a nie prekvapivé, že niektoré súdne konania trvajú dlhšie z objektívnych dôvodov. Vec možno hodnotiť ako právne i skutkovo zložitú a vo vzťahu ku znaleckému dokazovaniu existovali objektívne prekážky, ktoré konajúci súd

nespôsobil a aktívne ich riešil v rámci svojich možností. Okresný súd zdôraznil, že sťažovatelia si duplicitne uplatňujú nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré im bolo vyplatené koncom roka 2017. Podľa okresného súdu v období po roku 2017 nie je možné konštatovať existenciu zbytočných prietáhov, a to ani na strane konajúceho súdu, ani na strane ustanovenej znalkyne. Z uvedeného dôvodu okresný súd navrhol ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietnuť a primerané finančné zadosťučinenie im nepriznať.

7.1 K veci sa vyjadrila aj zákonná sudkyňa, ktorá uviedla aj chronologický prehľad uskutočnených procesných úkonov. Podľa jej názoru sa vo veci postupovalo plynule, primerane aktivite sporových strán, pojednávania boli nariaďované podľa obsadenosti termínov v senáte 18C. Ak došlo k odročeniu pojednávania, súd bol toho názoru, že to bolo dôvodné z poukazom na predmet sporu a predložené dôkazy stranami sporu. V konaní bolo potrebné ustanoviť znalca (v roku 2015 a súd v roku 2016 pristúpil aj k uloženiu poriadkovej pokuty pre nesplnenie povinnosti vypracovať znalecký posudok v lehote, pozn.). Okresný súd meritórne vec rozhodol rozsudkom č. k. 18 C 216/2011-1616 z 21. februára 2019, ktorý bol napadnutý odvolaním sťažovateľov a žalovaného v 1. rade. Po rozhodnutí krajského súdu zrušujúcim uznesením č. k. 9Co/242/2019-1878 z 12. novembra 2020 a vrátení veci na nové konanie a rozhodnutie okresný súd vo veci postupuje v zmysle pokynov súdu druhej inštancie, keď rozhodol o zmene žaloby, zaoberal sa pasívnou legitimáciou žalovaných v 2. a 3. rade a námietkou premlčania.

III.2. Replika sťažovateľov

8. Sťažovatelia vo svojej replike uviedli sčasti tvrdenia, ktoré sú obsahom predloženej ústavnej sťažnosti, s poukazom na to, že nimi uplatnený nárok mal právny základ vo výsledku predchádzajúceho súdneho konania. Rozsudok ako výsledok daného sporu deklaroval skutočnosť, že cudzí subjekt bez nadobudnutia vlastníckeho práva v období od 23. augusta 2006 do 8. februára 2011 užíval nehnuteľnosť, ktorej sťažovatelia nikdy neprestali byť vlastníci, aj keď túto nemohli v danom období užívať. Poukázali na to, že výška škody je zisťovaná príliš komplikovane a s výsledkom znaleckého dokazovania nesúhlasia a že konajúcim súdom vytvárané zbytočné prietahy v konaní prehlbujú škody na nehnuteľnosti a zvyšujú náklady na jej opravu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou, neefektívnym a nehospodárnym postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Vzhľadom na skutočnosť, že v konaní o prvej ústavnej sťažnosti (sp. zn. II. ÚS 640/2016) nebolo ústavným súdom zistené a vyslovené porušenie namietaných práv sťažovateľov, ústavný súd by mal na podklade druhej ústavnej sťažnosti posudzovať napadnuté konanie od jeho začiatku (m. m. II. ÚS 535/2017). V konkrétnom prípade sťažovateľov tomu však tak nie je, keďže zo strany vlády Slovenskej republiky zmierlivým urovnaním a vyplatením sumy 900 eur

každému zo sťažovateľov došlo k dovŕšeniu ochrany ich práva namietaného podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní o sťažnosti pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), čím sťažovatelia stratili status poškodenej strany. Na tomto základe ústavný súd vymedzil časový rámec svojho prieskumu na postup okresného súdu v období od oznámenia rozhodnutia ESLP vo veci sťažnosti sťažovateľov vedenej pod č. 14825/17 a priznania mimosúdneho vyrovnania (14. december 2017) až doposiaľ.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaného práva vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019).

13. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) a s judikatúrou ESLP (rozsudok ESLP vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, m. m. II. ÚS 32/02, III. ÚS 241/2017, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií preto ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

15. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom napadnutého konania je peňažný nárok žalobcov na zaplatenie sumy 103 933,02 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov a na to nadväzujúci nárok na náhradu škody. Obdobné žaloby v zásade tvoria bežnú agendu všeobecných súdov. V konkrétnom prípade sťažovateľov ide o zvýšenú skutkovú náročnosť vo vzťahu k množstvu rôznych procesných rozhodnutí, ako napr. k zmene žaloby a okruhu sporových strán a najmä vo vzťahu k potrebe vykonania znaleckého dokazovania,

a to aj opakovane, pričom zanedbateľný nie je ani enormný počet strán spisu blížiaci sa k číslu 3000.

15.1 V ústavným súdom posudzovanom období z hľadiska tohto kritéria prebiehalo napadnuté konanie pomerne plynule a nevytvorilo mimoriadnu okolnosť, ktorá by prispela k výraznejšiemu oddialeniu meritórneho rozhodnutia.

16. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietáchoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade ústavný súd pri skúmaní obsahu spisu okresného súdu nezistil také správanie sťažovateľov ako strán sporu, ktoré by negatívne ovplyvnilo celkovú dĺžku napadnutého konania, keď na ťarchu sťažovateľov nemôže byť pripísané to, že naplno a hojne využívajú svojich procesných oprávnení, hoci väčšia sústredenosť a dôsledné plnenie si procesných povinností (§ 149 a § 150 CSP) aj z ich strany by tu bola tiež namieste, prinajmenšom súkromný znalecký posudok mohli predložiť oveľa skôr, keď im ten, podaný súdom nariadenou znalkyňou 16. septembra 2016, nevyhovoval.

17. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup okresného súdu, ktorý v posudzovanom období zabezpečil spracovanie znaleckého posudku, pričom vypracovanie znaleckého posudku aj s jeho prepracovaním trvalo takmer 2 roky, následne okresný súd vo veci pojednával a riešil pripomienky k znaleckému posudku najmä opakovaným výsluchom znalkyne, ako aj súkromnému znaleckému posudku predloženému sťažovateľky a tiež riešil rozdelenie žalovaného na dva samostatné subjekty a od podania znaleckého posudku do prvého meritórneho rozhodnutia prejednal vec na štyroch pojednávaniach (12. októbra 2017, 9. októbra 2018, 9. októbra 2018 a 22. januára 2019), keď ďalšie štyri termíny ústnych pojednávanií boli zrušené z dôvodov na strane žalovaných. Pojednávania boli nariaďované či odročené (s prihliadnutím na potrebu zabezpečovať prítomnosť znalca a riešiť námietky sporových strán k znaleckým posudkom) v primeraných časových intervaloch. Ústavný súd z obsahu súdneho spisu zistil do určitej miery nesústredený postup okresného súdu, ktorý sa premietol do zrušenia v poradí prvého rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 216/2011-1616 z 21. februára 2019 (bod 7.1 odôvodnenia tohto nálezu). Tým došlo k predĺženiu napadnutého konania takmer o jeden rok, pričom z pokynov súdu druhej inštancie obsiahnutých v zrušujúcom uznesení č. k. 9Co/242/2019-1878 z 12. novembra 2020 možno vyvodiť viaceré pochybenia okresného súdu. Po vrátení veci okresný súd vydal procesné rozhodnutie, ktorým pripustil zmenu žaloby (2. decembra 2020). Následne vec prejednal na dvoch ústnych pojednávaniach 27. apríla 2021 a 2. júna 2021 a napokon vo veci sťažovateľov rozhodol rozsudkom č. k. 18C 216/2011-2082 z 1. júla 2021. Overením aktuálneho stavu konania ústavný súd zistil, že žalovaný v 1. rade podal proti rozsudku okresného súdu 27. júla 2021 odvolanie. Okresný súd následne plynule realizoval úkony súdu prvej inštancie podľa § 373 až § 375 CSP v súvislosti s predložením súdneho spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní (spis predložený 10. decembra 2021).

18. Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo zo strany všeobecného súdu z dôvodu nie celkom sústredeného postupu s prvkami nečinnosti k zbytočným prietáhom dosahujúcim ústavnoprávnu intenzitu. Časový rámec, v ktorom dospel okresný súd

k dvom rozhodnutiam vo veci samej, je s ohľadom na celkovú dĺžku konania začatého v roku 2011, ako aj postup okresného súdu od roku 2017 (5 rokov) z ústavného hľadiska neakceptovateľný.

19. Zohľadňujúc dĺžku napadnutého konania a skutočnosť, že vec je síce meritórne rozhodnutá, avšak dosiaľ nie je právoplatne skončená, ústavnému súdu neostalo iné ako rozhodnúť, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Hoci v čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie dospelo do fázy rozhodovania o podanom odvolaní žalovaného v 1. rade proti rozsudku č. k. 18C 216/2011-2082 z 1. júla 2021 nadriadeným súdom, ústavný súd vo vzťahu k okresnému súdu formuloval aj príkaz konať (bod 2 výroku tohto nálezu). Reflektoval tak na skutočnosť, že okresný súd síce zatiaľ v rámci svojej dispozície urobil všetko pre odstránenie právnej neistoty sťažovateľov a vec sa nachádza na odvolacom súde, avšak po jej vrátení bude potrebné vykonať ešte úkony na účel jej správoplatnenia. V ďalšom priebehu napadnutého konania je pritom odvolací súd povinný už postupovať podľa § 390 CSP a keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, musí sám v merite veci rozhodnúť (III. ÚS 379/2017, III. ÚS 727/2017, I. ÚS 227/2018, II. ÚS 327/2018, III. ÚS 5/2018).

21. Prieťahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu voči základným ústavne zaručeným právam a slobodám. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším prieťahom (ústavným príkazom konať), ale už raz vzniknutý prieťah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

22. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovateľa v sťažnostnom návrhu požiadali, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 9 500 eur z dôvodu, že deklarovanie porušenia práva, ako aj príkaz konať bez zbytočných prieťahov nemožno považovať za dostatočné. Uplatnenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia žiadali priznať za obdobie od roku 2011 do roku 2021, počas ktorého okresný súd nekonal hospodárnym a rýchlym spôsobom.

23. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Vzhľadom na neopomenuteľnú dĺžku napadnutého konania, berúc do úvahy povahu veci, význam (hodnotu) sporu pre sťažovateľov, ako aj rozsah porušenia nimi namietaných práv v posudzovanom období (k tomu pozri bod 10 odôvodnenia tohto nálezu) a skutočnosť, že krátko po podaní ústavnej sťažnosti sťažovateľmi okresný súd dospel k meritórnemu rozhodnutiu veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 900 eur pre každého zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 095,77 eur.

26. Ústavný súd pri vyčíslení náhrady trov konania vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (príprava a prevzatie veci, podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľov) v hodnote 3 x 181,17 eur spolu s režijným paušalom 3 x 10,87 eur. Trovy konania pri zastúpení troch sťažovateľov spolu 913,14 eur (§ 13 ods. 2 vyhlášky) navýšené o daň z pridanej hodnoty 20 %, ktorej je právny zástupca sťažovateľov platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), predstavujú sumu celkom 1095,77 eur (výrok 4).

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov spoločne a nerozdielne (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu